

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2006-2007

26 juni 2007

VOORSTEL VAN DECREET

**– van de heren Bart Caron, Steven Vanackere, Dany Vandenbossche,
Herman Schueremans en Mark Demesmaecker –**

**houdende wijziging van het decreet van 13 juli 2001
houdende het stimuleren van een kwalitatief en integraal lokaal cultuurbeleid**

HOORZITTING

VERSLAG

**namens de Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media
uitgebracht door de heer Johan Verstreken en mevrouw Margriet Hermans**

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: de heer Dany Vandenbossche.

Vaste leden:

de heren Erik Arckens, Johan Deckmyn, Werner Marginet, mevrouw Marie-Rose Morel, de heer Wim Van Dijck;

de heren Carl Decaluwe, Stefaan De Clerck, Steven Vanackere, Johan Verstreken;

mevrouw Els Robeyns, de heren Dany Vandenbossche, Jo Vermeulen;

de dames Margriet Hermans, Laurence Libert, de heer Herman Schueremans.

Plaatsvervangers:

de dames Hilde De Lobel, Marijke Dillen, de heren Pieter Huybrechts, Freddy Van Gaever, Frans Wymeersch;

de dames Vera Jans, Sabine Poleyn, Tinne Rombouts, de heer Johan Sauwens;

de heer Bart Caron, mevrouw Michèle Hostekint, de heer André Van Nieuwkerke;

de heer Karlos Callens, mevrouw Patricia Ceysens, de heer Marnic De Meulemeester.

Toegevoegde leden:

de heer Jos Stassen;

de heer Jan Loones.

Zie:

1225 (2006-2007)

– Nr. 1: Voorstel van decreet

INHOUD

Blz.

I.	Uiteenzetting door de heer Geert Puype, ondervoorzitter Raad voor Volksontwikkeling en Cultuurspreiding (RVOCS).....	4
II.	Uiteenzetting door de heer Paul Sergier, directeur van de Vereniging van Vlaamse Cultuurcentra (VVC).....	5
III.	Uiteenzetting door mevrouw Hilde Plas, stafmedewerker Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG).....	8
IV.	Vragen van de commissieleden en antwoord van de sprekers.....	9
	Bijlage: Schriftelijk standpunt van de Vereniging van de Vlaamse Provincies (VVP).....	13

DAMES EN HEREN,

De Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media organiseerde op 19 juni 2007 een hoorzitting over het voorstel van decreet tot wijziging van het decreet van 13 juli 2001 houdende het stimuleren van een kwalitatief en integraal lokaal cultuurbeleid.

Op deze hoorzitting waren de vertegenwoordigers aanwezig van de Raad voor Volksontwikkeling en Cultuurspreiding, de Vereniging van Vlaamse Cultuurcentra en de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten. De Vereniging van de Vlaamse Provincies liet zich verontschuldigen en bezorgde een schriftelijk standpunt (bijlage 1).

I. UITEENZETTING DOOR DE HEER GEERT PUYPE, ONDERVOORZITTER RAAD VOOR VOLKSONTWIKKELING EN CULTUURSPREIDING (RVOCS)

De heer Geert Puype: Ik ben ondervoorzitter van de RVOCS en beroepshalve bibliothecaris in Menen. Ik vervang de voorzitter Marleen Platteau die hier vandaag om beroepsredenen niet aanwezig kan zijn.

Zoals in de toelichting staat, is een termijn van vijf jaar te kort om de positieve of negatieve gevolgen van het decreet op het lokaal cultuurbeleid te kunnen inschatten. Er is daarenboven behoefte aan meer gegevens over de effecten van dit decreet op het werkveld. We begrijpen dat men daarom opteert om op dit moment enkel de problemen aan te pakken. De essentiële ideeën van het decreet uit 2001 worden behouden, zoals onder meer het streven naar een geïntegreerde werking op lokaal vlak. Dat vinden we een goede zaak.

De raad heeft in de loop van 2006 verschillende keren van gedachten gewisseld over de noodzakelijke en wenselijke wijzigingen aan dit decreet en we hebben in de vergadering van 2 mei 2007 een finaal advies uitgebracht over het ontwerp van decreet dat hier vandaag als voorstel van decreet op tafel ligt. De raad heeft over dit ontwerp globaal genomen een positief advies uitgebracht omdat we hebben vastgesteld dat er met een aantal ideeën die we in de loop van de verschillende discussies geformuleerd hebben, duidelijk rekening is gehouden. Het voorstel van decreet sluit naar onze mening aan bij de bekommernissen van de raad en de diverse sectoren die hij vertegenwoordigt. Het is dit advies dat ik hier voor u wil toelichten.

In het voorstel wordt geopteerd om het steunpunt voor het lokaal cultuurbeleid en de cultuurcentra

(Cultuur Lokaal) en dat van de bibliotheken (VCOB) samen te voegen tot één steunpunt dat alle aspecten van het lokaal cultuurbeleid ondersteunt. De raad heeft daarover al enkele malen van gedachten gewisseld en is er steeds meer van overtuigd geraakt dat één steunpunt een goede zaak is voor het lokaal cultuurbeleid. Een geïntegreerd lokaal cultuurbeleid impliceert dat er ook een geïntegreerde werking op het vlak van de steunpunten is. Voor de gemeenten betekent het dat er een aanspreekpunt voor het lokaal cultuurbeleid zal zijn. Een belangrijke voorwaarde is natuurlijk dat de verschillende deelsectoren volwaardig aan bod kunnen komen in de werking, het beleid en het beheer van dit nieuwe steunpunt.

Volgens artikel 8 van het voorstel geeft de Vlaamse Regering invulling aan het begrip digitale bibliotheek. Een van de onderdelen van de digitale bibliotheek is de Open Vlaamse Centrale Catalogus (Open Vlacc), het bibliografische achtergrondbestand dat momenteel onder de vleugels van het VCOB werkt. Het is blijkbaar de bedoeling dat onder te brengen bij de administratie. Of dat een goede of slechte zaak is, heeft de raad niet beoordeeld. Wel belangrijk is dat de bibliotheeksector inhoudelijk betrokken blijft bij de ontwikkeling van de digitale bibliotheek en we hopen dat de Vlaamse overheid, welke structuur ook gekozen wordt, een beroep zal blijven doen op de expertise die er in de openbare bibliotheken aanwezig is.

De raad is van mening dat de voorgestelde basisprincipes voor een provinciaal bibliotheekbeleid, en meer specifiek het stimuleren van de schaalvergroting via de provinciale bibliotheeksystemen werkbare wijzigingen zijn voor de bibliotheeksector.

Wat de blinden en slechtzienden betreft, is de rationalisering op Vlaams niveau, met name het samenbrengen van de bestaande voorzieningen in een nieuwe organisatie en de gedeeltelijke heroriëntering van de dienstverlening voor blinden en slechtzienden naar alle personen met een visuele beperking, een goede zaak. De opgesomde redenen in de toelichting zijn terecht.

De raad is ook tevreden met het behoud van de enveloppenfinanciering voor de uitvoering van het Cultuurbeleidsplan en met het feit dat het geïndexeerde bedrag als referentie behouden is. De raad onderschrijft het voorstel om aan alle samenwerkingsverbanden een subsidie van 50.000 euro te geven en dat los te koppelen van hun inwoneraantal.

De raad vindt de verhoging van de basissubsidie voor de cultuurcentra een goede zaak. De koppe-

ling van die subsidie aan de loonmassa garandeert een verdere professionalisering van de sector. Het is belangrijk de effecten van de verschuiving op de verhoging van de loonsubsidies in de sector nauwlettend te volgen, vermits de werkingsgelden nu hoofdzakelijk verwezen worden naar het lokaal niveau.

Met de invoering van het nieuwe artikel 30bis probeert de Vlaamse overheid een oplossing te vinden voor de problemen met de variabele subsidiëring voor de cultuurcentra. De raad heeft zich positief uitgesproken over dat onderdeel. Die oplossing is werkbaar. We vinden het zeker positief dat het bedrag volledig in de sector blijft. We zijn ook blij dat er toch een diversificatie, zij het beperkt, behouden blijft op basis van ingediende projecten.

De raad vindt het anderzijds wel onaanvaardbaar dat de 500.000 euro die bestemd waren voor de projectenwerking van de gemeenschapscentra verloren gaat voor het stimuleren van het lokaal cultuurbeleid. Men zegt ons dat dit geld toegewezen wordt aan een nieuw decreet, het participatiedecreet, waarvan we echter de krijtlijnen nog niet kennen. In feite vraagt men ons hier om een kat in een zak te kopen.

Bovendien vrezen we dat het de gemeenschapscentra als kleine spelers zeer moeilijk gemaakt wordt om kredieten bijeen te sprokkelen uit die en misschien ook nog uit andere bronnen. Het gaat hier bijna altijd om kleine instellingen uit kleine gemeenten die dikwijls al grote inspanningen gedaan hebben voor hun gemeenschapscentrum. Die gemeenten worden nu verplicht om nog meer eigen middelen te geven voor hun gemeenschapscentrum.

Het volgende voorstel is van mij persoonlijk en dus niet besproken in de raad. Er zou kunnen onderzocht worden of het niet mogelijk is om dit bedrag (in dit decreet) te behouden voor projecten van cultuurparticipatie in kleinere gemeenten. Er moet dan geen onderscheid gemaakt worden tussen projecten, gerealiseerd door een gemeenschapscentrum, de openbare bibliotheek of andere spelers in het lokale culturele veld.

De raad is zich bewust van de dikwijls moeilijke situatie in de gemeenten met een bijzonder taalstatuut rond de hoofdstad en steunt daarom de pogingen om in deze gemeenten een goed uitgebouwd cultureel beleid te ontwikkelen, zeer in het bijzonder op het vlak van de openbare bibliotheek die in artikel 2 van dit decreet terecht als een basisvoorziening omschreven wordt. Maar de raad betwijfelt zeer sterk of de oprichting van een privaat-

rechtelijk bedieningspunt de oplossing is voor goedwerkende Nederlandstalige openbare bibliotheken in die gemeenten. De voorgestelde subsidie van vier euro is immers veel te weinig voor een goede bibliotheekwerking en kan daarenboven als een soort beloning gezien worden voor gemeenten die hun decretale opdrachten verwaarlozen. De raad is van mening dat individuele begeleiding van die gemeenten door de provincie Vlaams Brabant of door vzw De Rand een mogelijk alternatief kan vormen. In Brussel zelf heeft een gelijkaardige begeleiding door de Vlaamse Gemeenschapscommissie en de Hoofdstedelijke Openbare Bibliotheek wel tot goede resultaten geleid. In de meeste Brusselse gemeenten is er nu een goede bibliotheekwerking.

II. UITEENZETTING DOOR DE HEER PAUL SERGIER, DIRECTEUR VAN DE VERENIGING VAN VLAAMSE CULTUURCENTRA (VVC)

De heer Paul Sergier: Ik zal proberen u een kort en bondig overzicht te geven van onze bedenkingen bij het voorstel. Ik hoop dat u na de toelichting de behoefte voelt om de voorliggende teksten nog hier en daar aan te passen. Eerst zal ik een kort historisch overzicht geven van de vroegere decreten over de culturele centra. Ik zal vooral stilstaan bij de subsidiemechanismen en de principes.

Het decreet van 1973 slaagde erin om van de toen startende culturele centra een werksoort te maken. Het tilde de lokale culturele centra met minimale middelen op Vlaams niveau en maakte ze tot instrument van een beginnend Vlaams cultuurspreidingsbeleid. De werksoort zelf heeft, samen met de lokale besturen, een gepast antwoord gegeven. Tussen 1973 en 1991 kende de werksoort een forse groei tot een 80-tal culturele centra. De verdienste van het decreet van 1991 is dubbel: het verhogen van de personeelstoelage leidde tot een sterke professionalisering van de sector, zowel kwantitatief als kwalitatief én er werd een aanzet gegeven voor een werkingssubsidie die in het decreet van 1973 ontbrak wegens de toen schaarse overheidsmiddelen.

Tegen 2000 waren meer dan honderd culturele centra erkend en men sprak van een ruim vertakt cultuurspreidingsnetwerk. Beide decreten subsidiëerden vooral op basis van kwantitatief en objectief meetbare criteria: infrastructuur, uitstralingsgebied en aantal inwoners. Vanuit de werksoort voelde men de behoefte om naast de objectieve criteria ook de kwaliteit van de werking in rekening te brengen. Op die manier zou men binnen eenzelfde categorie culturele centra een onder-

scheid kunnen maken tussen individuele culturele centra: een variabele benadering. En die kwam er met het decreet van 2001 dat naast de basissubsidies voorzag in variabele subsidies op basis van de kwaliteit van de werking. Dat alles paste in een integrale en geïntegreerde visie op het lokaal cultuurbeleid.

Het decreet van 2001 kende, vanuit het perspectief van de werksoort, wel enkele zwakke plekken. Meer dan 30 culturele centra verloren hun eigen erkenning en subsidiëring en werden gemeenschapscentra, ingebed in het lokaal cultuurbeleid. Voor die centra legde het decreet een vorm van troostprijs vast: een verhoogde subsidie van 12.000 euro per gemeente als tegemoetkoming in de loon- en werkingskosten van de cultuurbeleidscoördinator en 500.000 euro projectsubsidies te verdelen over de gemeenschapscentra, de vroegere culturele centra, op basis van het aantal inwoners en verplicht te besteden aan participatiebevorderende projecten voor scholen, jongeren, kinderen of senioren.

De basissubsidie werd in het kader van het stedenbeleid fors opgetrokken voor de cultuurcentra in de categorie A maar viel eerder zwak uit voor de cultuurcentra in de categorie B en C. Dat werd enigszins verzacht door een overgangsmaatregel die voor de centra uit de B- en de C-categorie de vroegere subsidie garandeerde tot eind 2006.

Ook de invoering van de variabele subsidies verliep niet van een leien dakje. Er was geen garantie van de Vlaamse overheid dat de bedragen integraal dienden besteed te worden aan de werking van de centra omdat de verdeling van de subsidies, steunende op negen parameters, werd beschouwd als een beloning van de gemeentebesturen voor hun inspanningen uit het verleden. Op bepaalde plaatsen hebben de variabele subsidies de cultuurcentra maar gedeeltelijk bereikt.

Omdat een groot aantal centra werd uitgesloten van variabele subsidie waren de verschillen in variabele subsidie tussen de cultuurcentra zeer groot, van 0 euro tot meer dan 420.000 euro in 2002. Dat heeft om diverse redenen geleid tot klachten van 13 gemeentebesturen bij de Raad van State waarin tot op de dag van vandaag nog geen uitspraak gevallen is.

In het decreet van 2001 stond dat vijf jaar na de inwerkingtreding de effecten op het lokaal cultuurbeleid geëvalueerd zouden worden. De VVC heeft dat plan aangegrepen om een aantal voorstellen uit te werken op basis van de analyse van de zwakke schakels en op basis van een aantal lacunes in het decreet. Die voorstellen werden reeds

begin 2005 toegelicht bij het kabinet en de administratie maar het zou tot medio 2006 duren voor de minister de eerste concrete voorstellen deed voor de bijsturing van het decreet. Nu, in juni 2007, ligt een definitief voorstel ter tafel van het Vlaamse Parlement. De VVC heeft deze voorstellen kritisch en constructief bekeken vanuit de historische en actuele invalshoek.

Ik beperk mij hier tot de cultuurcentra in Vlaanderen. De verhoging van de basissubsidie (dat is de enveloppensubsidie te besteden voor de loonkosten van het personeel ingeschaald op het A- of het B-niveau) voor elke categorie, is ontegensprekelijk het meest positieve element van het voorstel van decreet. De geplande subsidies komen in grote mate overeen met de vraag van de VVC. De garantie die de Vlaamse overheid aan de lokale besturen geeft, is van wezenlijk belang voor de continuïteit in de werking en de verdere professionalisering van de werksoort. Voorwaarde uiteraard is dat de subsidies volledig aangewend worden voor de personeelsleden van de cultuurcentra en niet – zoals we nu reeds horen – besteed zullen worden aan nog niet gesubsidieerd personeel in het kader van het lokaal cultuurbeleid. Dat is uiteraard de verantwoordelijkheid van de gemeentebesturen, maar enig controlemechanisme vanuit de Vlaamse Gemeenschap is hier zeker op zijn plaats. De verlenging van de overgangsmaatregel in artikel 68 met één jaar tot eind 2007 is een belangrijk signaal. Ook die centra hebben behoefte aan continuïteit.

De variabele subsidies – één van de steunpijlers van het decreet van 2001 – verdwijnen in de koelkast voor de volgende zes jaar. Ondanks de vele en soms terechte kritiek op de regeling is het duidelijk dat er met die middelen heel wat boeiende en zinvolle projecten werden opgezet. Nu blijkt er onvoldoende hard en vergelijkbaar cijfermateriaal te zijn om een eerlijke en transparante verdeling te waarborgen. De VVC kan die vaststelling volgen maar vindt het jammer dat daarover in de voorbije twee jaar geen grondige discussie werd gevoerd. Indien de huidige registratie van gegevens door de administratie wordt volgehouden, zullen er binnen vijf jaar wel goede cijfergegevens voorhanden zijn. Vraag blijft dan wat de toekomstige beleidsintenties op basis van die gegevens zullen zijn.

Enige variabiliteit blijft behouden voor de A-centra. Zij kunnen in het kader van een cultuurconvenant projecten indienen die moeten beantwoorden aan drie prioriteiten voor een totaalbedrag van 700.000 euro. De VVC kan zich daarbij aansluiten en vindt het belangrijk dat de cultuurcentra zelf betrokken worden bij het tot stand komen van de cultuurconvenant.

Voor de cultuurcentra uit de B- en de C-categorie stelt de Vlaamse Regering een bedrag van 700.000 euro ter beschikking voor de verhoging van de enveloppensubsidie met minimaal 10.000 euro. De VVC stelt vast dat we met deze regelgeving terug in 1991 zijn beland, zij het met een verhoogde basissubsidie. De forfaitaire werkingssubsidie ligt zeer laag in vergelijking met het bedrag van het decreet van 1991. Dat kan toch moeilijk beschouwd worden als een positieve stimulans voor de werking van de cultuurcentra. Positief is wel dat de administratieve verantwoording voor het bekomen van de aanvullende subsidie zo beperkt mogelijk wordt gehouden. Een inspanningsverbintenis van de gemeente of het cultuurcentrum over de drie prioriteiten moet voldoende zijn.

Over de werkingssubsidies hebben we twee opmerkingen die meteen ook vragen zijn. Het is belangrijk dat die subsidies volledig en rechtstreeks besteed worden aan de werking van de cultuurcentra. Waar vind ik die garantie terug? De drie prioriteiten zijn onvoldoende concreet omschreven in relatie tot de huidige werking. Wat moeten de centra doen, of meer doen, om aan de prioriteiten te beantwoorden?

De VVC heeft van bij het begin een pleidooi gehouden voor het behoud van alle middelen voor de cultuurcentra anno 2008 in het decreet lokaal cultuurbeleid. En dat is na enige discussie gelukt. Maar in het algemeen willen we duidelijk stellen dat de 'werkingmiddelen' voor 61, binnenkort 62, cultuurcentra niet echt in verhouding zijn met de zeer grote inspanningen die de lokale besturen leveren. We gaan er dan ook van uit dat de middelen in de komende jaren kunnen en zullen stijgen en niet beperkt blijven tot de minima. De werkingssubsidies zouden toch minimaal 20 percent moeten bedragen van de loonsubsidie.

De culturele centra die in 2001 gemeenschapscentrum werden, hebben toen al een bittere pil moeten slikken. Dankzij hun eigen dynamiek en dankzij de overgangsmaatregelen zijn ze gedeeltelijk gekomen van hun nieuwe statuut. We stellen vast dat zij de projectsubsidies op een actieve wijze hebben aangewend om een basisfunctie waar te maken. Zij zorgen in hun lokale gemeenschap voor de toeleiding in de cultuurparticipatie. Ze doen dit niet alleen met verve voor de hun opgelegde taak, de participatiebevorderende projecten voor scholen, jongeren, kinderen of senioren, maar zij vormen ook de humuslaag voor de algemene cultuurparticipatie.

Tegenstrijdig genoeg is die groep nu voor de tweede maal de dupe van het Vlaams beleid. De VVC gaat niet akkoord met het voornemen om de

gemeenschapscentra de projectsubsidies te ontnemen en hen door te verwijzen naar het Participatiedecreet. We kunnen niet anders dan het Vlaamse beleid, de minister in het bijzonder en bij uitbreiding ook de indieners van het voorstel, daarvoor een onvoldoende geven. We weten dat de werking op basis van de projectsubsidies zal worden afgebouwd en dat de lokale besturen niet in staat zijn om hun eigen, reeds substantiële inbreng in de werking van de centra te verhogen. De stelling van de minister dat het behoud van de projectsubsidies een soort D-categorie creëert is een non-argument dat hij geenszins motiveert en dat ook niet te motiveren valt. Bovendien is de verwijzing naar het aangekondigde Participatiedecreet een omweg met de zekerheid van meer planlast. En wil dat nu net het spook zijn dat de Vlaamse Regering wil verbannen. Bovendien beschikken we nog altijd niet over teksten van dat Participatiedecreet. We weten dan ook niet wat onze houding is tegenover de daarin bepaalde mogelijkheden voor de gemeenschapscentra.

De enige goede oplossing is het behoud van minimaal 500.000 euro voor de basiswerking van de gemeenschapscentra. De VVC wil hier constructief meezoeken naar een procedure voor een eerlijke, transparante en eenvoudige verdeling van deze middelen naar de gemeenschapscentra met een eigen werking, waarvoor we trouwens een zeer concreet voorstel hebben. Dit voorstel komt erop neer om in artikel 12 van het huidige ontwerp van decreet houdende wijziging van het decreet van 13 juli 2001 een paragraaf 3 in te voeren met als tekst: "In het kader van de werking van een gemeenschapscentrum kan de gemeente een aanvraag indienen voor een projectsubsidie voor initiatieven met een participatiebevorderend karakter. Hiervoor wordt een totaalbedrag vastgesteld van 500.000 euro per jaar. De Vlaamse Regering bepaalt de voorwaarden inzake indiening, procedure en beoordeling van de ingediende projecten."

Voor alle duidelijkheid pleiten wij hier niet voor een verdeling van de middelen alleen naar die gemeenschapscentra die in het vorige decreet nog cultureel centrum waren.

De oprichting van één steunpunt voor het lokaal cultuurbeleid is een positieve en logische evolutie in het kader van een geïntegreerd lokaal cultuurbeleid. De VVC is daarvoor van bij de aanvang van dit decreet vragende partij. Belangrijk is wel dat de deelsectoren volwaardig aan bod komen zowel in het kader van een geïntegreerd beleid als in het kader van een werksoortelijke benadering.

De VVC wil dat de lokale besturen maximaal gebruik kunnen maken van de vormen van interne en

externe verzelfstandiging voorzien in het gemeentedecreet met respect voor de cultuurpactwetgeving. Verbodsbepalingen zijn uit den boze. Dat de verbodsbepalingen in het decreet zijn geschrapt, is een goede zaak. Rest nu nog de verbodsbepalingen wat betreft de bestuursvorm voor de gemeenschapscentra in het besluit van de Vlaamse Regering te schrappen. De VVC vraagt aan het Vlaams Parlement uit te zoeken of de huidige formulering met een duidelijke verwijzing naar de cultuurpactwetgeving juridisch voldoende sluitend is om de verschillende vormen van verzelfstandiging van het gemeentedecreet volwaardig te kunnen toepassen.

III. UITEENZETTING DOOR MEVROUW HILDE PLAS, STAFMEDEWERKER VERENIGING VAN VLAAMSE STEDEN EN GEMEENTEN (VVSG)

Mevrouw Hilde Plas: Ik heb niet de kans gehad om het dossier grondig te bekijken, desalniettemin zal ik commentaar geven aan de hand van de brief van de VVSG aan de minister dienaangaande. Het standpunt van de VVSG is immers niet gewijzigd en het voorstel helaas ook niet. Daarom kom ik toch wel tot een aantal conclusies.

Een voorstel van wijzigingsdecreet wordt in de VVSG niet alleen door de staf bekeken, het wordt ook beoordeeld door de raad van bestuur en het directiecomité. In dit geval heeft het directiecomité het voorstel beoordeeld omdat de nieuwe raad van bestuur nog niet was samengesteld.

Het directiecomité onderschrijft de intenties die geleid hebben tot het voorstel: de aanpassing aan het gemeentedecreet en de evolutie van de digitale bibliotheek, de voorzetting van de administratieve vereenvoudiging, de doorbraak van de impasse in de variabele subsidies voor de cultuurcentra. Ik hoop dat, zoals daarnet gezegd is, de indexering van de enveloppenfinanciering inderdaad gegarandeerd is, maar ik heb dat niet in het voorstel gelezen.

De VVSG wil de uitvoering van het wijzigingsdecreet niet belemmeren. De hoofdreden daarvoor is de impasse over het variabele subsidiebedrag. Wij hebben weinig aanwijzingen dat steden en gemeenten op dit ogenblik wakker liggen van het wijzigingsdecreet, maar hebben de indicaties van hun opmerkingen in de brief zo goed mogelijk verwoord. De opmerkingen waren zeker niet volledig of voldoende verduidelijkt, maar de VVSG hoopte uitgenodigd te worden voor overleg om deze punten te bespreken. We merken nu dat de minister ze niet ernstig genomen heeft. Aangezien

er donderdag gestemd wordt over het wijzigingsdecreet, hebben wij de indruk dat ook de commissie de opmerkingen niet ernstig neemt. We vragen ons dan ook af wat het motief en de zin van de hoorzitting is.

De VVSG heeft haar kritiek in de brief beperkt tot de onderwerpen die voor haar breekpunten waren. Er zijn zeker andere opmerkingen te geven. Zo is er plots sprake van Vlaamse openbare bibliotheken, terwijl het in het originele decreet ging over gemeentelijke openbare bibliotheken. Als complementair beleid wordt er alleen met de provincies overlegd. Ik weet niet of het zin heeft daar dieper op in te gaan. Ik ben helaas minder constructief dan de andere sprekers, maar heb niet de tijd gehad om constructieve voorstellen te formuleren. Omdat er met betrekking tot onze breekpunten niets gewijzigd is, trekt de VVSG haar steun aan dit voorstel in. Als statement.

Het voorstel blijft ons inziens niet beperkt tot het inspuiten van Botox, maar is veeleer plastische chirurgie. Het subjectieve zelfbeeld van adepten van plastische chirurgie laat doorgaans weinig goede raad toe. Eenmaal de patiënt besloten heeft dat de operatie nodig is, gaat hij of zij door.

De evaluatie van het voorstel is nog maar eens uitgesteld. De renovatie en niet het fundament zal dus op termijn worden beoordeeld. Dat is een beleidskeuze, die u – ook zonder ons – kan rechtvaardigen. Dit voorstel bevestigt enkele lijnen van het oorspronkelijke decreet, maar verwijst andere dan weer naar de achtergrond. Het lijkt de VVSG aangewezen dat het parlement dat expliciteert.

Ik wens het nu even te hebben over de breekpunten. De VVSG onderschreef de behoefte aan schaalvergroting eerder uitdrukkelijk in een gezamenlijke visienota met VCOB (Vlaams Centrum voor Openbare Bibliotheken) en VVBAD (Vlaamse Vereniging voor Bibliotheek-, Archief- en Documentatiewezen). Dat is een strategische keuze. Het voorstel behandelt echter mijns inziens alleen de digitale schaalvergroting. Het woord ‘schaalvergroting’ wordt wel constant gebruikt alsof het over veel meer gaat. De VVSG heeft tevergeefs een adequatere formulering gevraagd. De vereniging is nu dubbel: het voorstel heeft het enkel over digitale schaalvergroting maar zegt dat niet én de interpretatieruimte van de schaalvergroting als instrument komt volledig toe aan de provincies. Enkel de provinciale rol wordt besproken terwijl het in praktijk absoluut een interbestuurlijke aan gelegenheid zal moeten zijn.

Op de personeelsnorm voor de gemeentelijke bibliotheken heeft de VVSG veel opmerkingen ge-

kregen. In de toelichting bij artikel 7 staat wel dat de personeelsnorm in het uitvoeringsbesluit verlengd zal worden. Dat is een minimale tegemoetkoming. Een klacht tegen het feit dat een gemeente niet in orde is met de personeelsnorm, komt niet terecht bij de administratie Cultuur maar wel bij het agentschap Binnenlands Bestuur. Die zal allicht niet zo begripvol zijn als de administratie maar teruggrijpen naar de wet die zegt dat een gemeente in orde moet zijn met de AB-norm. Als de gemeente niet in orde is, volgt er een sanctie. De VVSG is teleurgesteld dat het voorstel van wijzigingsdecreet die bekommernis niet wegneemt. Integendeel, ik kreeg de indruk dat het uitstel nog achteruit geschoven wordt.

Dat de overgangssubsidie voor gemeenschapscentra als systeem wordt afgeschaft, contesteert de VVSG niet maar die aanpassing kan niet als alibi gelden om het totale budget voor de gemeenschapscentra te schrappen. Die schrapping is onze belangrijkste kritiek op het ontwerp. Ook dat is een reden om de steun aan het voorstel in te trekken. Er is immers op geen enkele manier tegemoetgekomen aan die zorg.

De VVSG heeft ook voorgesteld om dat budget geormerkt naar de gemeenschapscentra te laten gaan. Dat gaat zelfs nog minder ver dan het voorstel om die middelen aan de gemeenten toe te vertrouwen die het dan naar participatieprojecten verdelen. Ons voorstel bespaart een tweede administratieve dossier onderworpen aan andere voorwaarden, vermits van een ander decreet, nl. het Participatiedecreet. Bovendien is de inhoud van het Participatiedecreet niet bekend. Er is dus geen enkele garantie dat de budgetten door de gemeenschapscentra en in tweede instantie door de gemeente kunnen worden opgenomen.

Op zich onderschrijft de VVSG de afschaffing van het variabele systeem en ze verwelkomt de verhoging van de drie categorieën. De vereniging is wel bezorgd over de introductie van het zoveelste convenant in het Vlaamse cultuurbeleid. Dat beleidsinstrument duikt om de haverklap op, formeel en informeel. De VVSG zou graag de bredere visie achter dat convenantbeleid kennen. Hoe grijpt het ene decreet zo op het andere in, bijvoorbeeld het cultuurdecreet op het Kunstendecreet? Hoe zal de democratische besluitvorming erop worden toegepast? Hoe zal de gemeenteraad een controle uitoefenen op de convenants?

De VVSG trekt als conclusie haar steun voor dit voorstel in. Vermits de stemming overmorgen gepland is, rekenen wij er niet op dat onze punten nog impact hebben. En gezien die tijdsdruk heeft

het niet veel zin meer om op een constructieve manier hierop nog amendementen voor te stellen.

IV. VRAGEN VAN DE COMMISSIELEDEN EN ANTWOORD VAN DE SPREKERS

De voorzitter: In de agenda staat de regeling van de werkzaamheden zoals de commissie die beslist heeft. De commissie regelt autonoom haar werkzaamheden en kan donderdag vrij beslissen om al dan niet tot de stemming over te gaan, met of zonder amendementen. Een stemming in de commissie is bovendien niet de eindstemming. Die gebeurt in de plenaire zitting. De commissie stemt donderdag om het voorstel nog te kunnen bespreken in de laatste plenaire zitting van dit werkjaar. Voor en tijdens de plenaire zitting kunnen nog steeds amendementen worden aangebracht.

De heer Johan Verstreken: Het is zeker niet zo dat het voorstel niet meer kan worden gewijzigd. Zoals de voorzitter zei, wordt het ook nog in plenaire vergadering behandeld. De sprekers hebben een aantal nuttige accenten gelegd. De VVC heeft het onvoldoende ter beschikking zijn van cijfermateriaal aangekaart en het persoonlijke voorstel van de heer Puype is interessant. Ook over de andere voorstellen moet de commissie nadenken. De minister moet zeker duidelijkheid verschaffen over het Participatiedecreet.

Waarop baseert de heer Puype zich als hij zegt dat de Vlacc onderdeel wordt van de Vlaamse administratie?

De heer Bart Caron: De uitvoeringsbesluiten zijn een zaak van de regering en niet van het parlement. De opmerkingen van de sprekers zijn in elk geval raadpleegbaar in het verslag.

Ik wil met u de discussie voeren over de variabele subsidie. Het parlement kan het voorstel al dan niet goedkeuren, dat is zijn prerogatief. De indieners van het voorstel van decreet trachten in bepaalde passages van het voorstel, en niet altijd met even grote overtuiging en enthousiasme, de problemen op te lossen die veroorzaakt zijn door de leden die de sprekers vertegenwoordigen. De huidige kritiek is dus moeilijk te slikken. Hoe kan de decreetgever nog goed doen?

Ik ben niet van plan mij nu te verantwoorden voor de tekst van het voorstel, maar zal dat uitgebreid doen bij de bespreking volgende donderdag in de commissie. Ik respecteer de mening van de sprekers, maar ik ben scherp over ieders rol. Ik apprecieer dat iedereen zijn rol speelt. Ik heb begrip voor de opmerkingen over de gemeenschapscentra.

tra, het Participatiedecreet en ook over de potentiële administratieve overlast en financiële schade ervan. De commissie zal dat nader bekijken. Het is wel zo dat decreten niet aan elkaar geregen kunnen worden. Het ene kan niet afhankelijk zijn van het andere. Elk decreet moet zijn beslag kunnen krijgen. Het voorstel komt trouwens reeds aan de late kant. Het feit dat het parlement het ontwerp van decreet overneemt van de regering en er een voorstel van decreet van maakt, toont aan dat de commissie snel juridische duidelijkheid wenst in het belang van de lokale besturen. Zonder die juridische duidelijkheid kunnen lokale bestuursorganen niet opnieuw ingericht worden. Als dit ontwerp niet goedgekeurd wordt, ontstaat er een conflict met het gemeentedecreet en met het cultuurpact.

We nemen als commissie akte van de opmerkingen en zullen er de nodige besluiten uit trekken.

De heer Jo Vermeulen: Ik ben het eens met de opmerkingen over de onduidelijkheid voor de gemeenschapscentra en over het participatiedecreet.

Zijn er tekenen die erop wijzen dat de deelsectoren onvoldoende aan bod zullen komen in het eenge-maakte steunpunt? Moet er meer zorg besteed worden aan bepaalde deelsectoren? Zal de ene de andere verdrukken?

De heer Erik Arckens: Kunnen de sprekers het huidige decreet evalueren? Wat is de concrete meerwaarde ervan? Welk effect heeft het gehad op de culturele participatie van de gewone Vlaming?

Mevrouw Hilde Plas: De intenties van dit wijzigingsdecreet zijn en blijven valabel. De afschaffing van de variabele subsidies, die zich momenteel in een impasse bevinden, blijft legitiem. Wat daaraan gekoppeld is, is voor ons echter niet meer in orde. Die toevoegingen en de werkwijze zijn de redenen waarom de VVSG haar steun intrekt voor het geheel.

Het is een beetje vreemd dat ik hier op vijf minuten het decreet moet evalueren, terwijl het parlement aangeeft zelf daar meer tijd en middelen voor nodig te hebben. Intuïtief denk ik dat het decreet ongetwijfeld een hefboom was voor het lokaal cultuurbeleid. Van daaruit is het ook een hefboom voor cultuurspreiding en -participatie. De gemeenten die in het decreet ingestapt zijn, meer dan 200 van de 308, hebben een cultuurbeleidscoördinator aangeworven. Die is vaak een draaischijf waar niet alleen het gemeentelijke maar ook het politieke personeel bij terecht kan. Het is een soort verbindingsfiguur voor het personeel en voor de bevolking, georganiseerd of niet-georganiseerd, met

andere woorden in verenigingsverband of niet. Sinds 2001 zijn er heel mooie projecten tot stand gekomen. Er is geen enkele reden om de tijd terug te schroeven en het decreet in zijn geheel in vraag te stellen.

De heer Paul Sergier: De heer Caron voelt zich niet verantwoordelijk voor de problemen die de spelers zelf veroorzaakt hebben. Ik begrijp die opmerking niet zo goed. Kan hij dat wat meer verduidelijken?

De heer Bart Caron: Ik ben geen vragende partij voor de afschaffing van het systeem van de variabele subsidies, maar er is een impasse op dat vlak. De minister maar ook betrokken instanties hebben naar oplossingen gezocht. De tekst is het beste compromis om uit de impasse te geraken. De impasse is het gevolg van een klachtenregen van cultuurcentra en gemeenten bij de Raad van State. Die klachten zijn nog niet behandeld en er is nog geen uitspraak over. Een oplossing is dus in het belang van alle betrokkenen.

Iedereen is vrij om alle rechtsmiddelen te gebruiken, maar de klachten zijn door de actoren zelf ingediend. We zoeken samen naar een oplossing. Ik vind het jammer dat het juridische steekspel ertoe geleid heeft dat kwalitatieve en kwantitatieve verschillen tussen cultuurcentra binnen een categorie, met name de variabele subsidie, of uitlopend in een subsidiebeslissing die varieert tussen de centra, verdwijnt uit de regelgeving. Ik vind het jammer dat er geen onderscheid meer kan worden gemaakt, maar ik kan zeer goed leven met de tekst van het ontwerp. Het is niet nodig de schuldigen met de vinger te wijzen maar ik wil evenmin een cirkelredenering van oorzaak en gevolg. Over dat punt zijn de meningsverschillen klein.

De heer Paul Sergier: De VVC vindt het jammer dat er in de voorbije jaar geen verdere discussie en zoektocht geweest is om de problemen op te lossen, trouwens niet alleen de juridische maar ook de inhoudelijke. De VVC is nog altijd voorstander van een variabele benadering. Alleen lukt dat niet en we kunnen ons vinden in het voorstel.

Als twee steunpunten fuseren, vergroot het takenpakket. De VVC vraagt dat het steunpunt aandacht blijft besteden aan de verschillende werksoorten. Het is gewoon een oproep om dat niet uit het oog te verliezen.

Ik ben het grotendeels eens met de evaluatie van de VVSG. Ook de VVC blijft het geïntegreerde beleid van de cultuurcentra steunen, maar het is niet mogelijk om de juiste effecten nu te kennen en te beoordelen. Het parlement en de minister

hebben de intentie om het wetenschappelijk te onderzoeken. Het is beter de resultaten daarvan af te wachten. De VVC blijft de principes en de intenties van het decreet van 2001 steunen.

De heer Bart Caron: Hoe denken de adviesraad en de sector openbare bibliotheken over de A- en B-functies?

De heer Geert Puype: De raad zelf heeft dat niet besproken, het is ook niet opgenomen in het advies. Het voorstel wijzigt dat onderdeel immers niet. De VVBAD heeft dat wel besproken. Die vereniging is blij dat de 50%-regel voor de A- en B-functies behouden blijft en is van oordeel dat het een garantie is voor de verdere professionalisering van de sector. Ze begrijpt goed dat de uitvoeringstermijn allicht verlengd moet worden. Het behoud van het principe is een goede zaak voor de bibliothecarissen.

Bij de bespreking in de RVOCS heeft de heer Van Houtven, de aanwezige ambtenaar, gezegd dat Open Vlacc wellicht onder de administratie zal vallen. Hij heeft daaraan toegevoegd dat de uiteindelijke beslissing nog niet vaststond. Open Vlacc zou echter zeker losgekoppeld worden van het VCOB omdat het VCOB opgaat in een nieuw steunpunt dat een aparte vzw zal vormen die zelf zijn werking zal bepalen. Het digitale project is van zo groot belang dat de Vlaamse overheid van nabij betrokken moet worden. Ook in de toelichting bij artikel 8 staan een aantal zinnen waaruit ik concludeer dat de afsplitsing van het VCOB al een uitgemaakte zaak is.

Er zijn geen aanwijzingen dat een deelsector onvoldoende aan bod zal komen in het ene steunpunt. Zeker de sector van de bibliotheken stond tot voor kort huiverachtig ten opzichte van dat idee omdat hij bang was het kleine broertje te worden in dat grote steunpunt. In de raad was er daarover geen discussie. Alle leden vonden het een goede zaak dat er een steunpunt komt.

Het is moeilijk om het decreet van 2001 snel te evalueren. Ik deel de algemene appreciatie van de andere sprekers. VVBAD heeft een evaluatie voor de bibliotheken georganiseerd door een enquête te houden bij haar leden. Ik zal de resultaten ervan doorsturen. Algemeen was de evaluatie positief. VVBAD is trouwens ook positief over dit wijzigingsdecreet.

De voorzitter: Ik dank de sprekers voor hun bijdrage aan deze hoorzitting.

De verslaggevers,

Johan
VERSTREKEN
Margriet HERMANS

De voorzitter,

Dany
VANDENBOSSCHE

BIJLAGE:

Schriftelijk standpunt van de Vereniging van de Vlaamse Provincies (VVP)

**STANDPUNT VLAAMSE PROVINCIES BIJ
ONTWERP VAN WIJZIGING
DECREET LOKAAL CULTUURBELEID**

Op dinsdag 19 juni vond er een hoorzitting plaats in de commissie cultuur van het Vlaamse parlement over het voorstel van decreet (16 mei) houdende de wijziging van het decreet lokaal cultuurbeleid. Ook de provinciebesturen werden uitgenodigd hun visie op het voorstel toe te lichten. In dit document formuleren de provincies hun standpunt. Een mondelinge toelichting tijdens de commissie zelf was niet haalbaar gezien de late uitnodiging.

De afgelopen maanden vonden er enkele verkennende gesprekken plaats tussen vertegenwoordigers van de Vlaamse provinciebesturen en de Vlaamse overheid ter evaluatie van het decreet lokaal cultuurbeleid. Bedoeling was na te gaan of de taakstelling van het streekgericht bibliotheekbeleid, die in het huidige decreet expliciet omschreven is, bijgesteld moet worden in het licht van de resultaten van het kerntaken-debat en/of moet evolueren op basis van recente ontwikkelingen in de sector en/of beter afgestemd moet worden op de taken die de Vlaamse overheid (recent) zelf opneemt. Voorliggend standpunt herhaalt grotendeels de inbreng van de provincies in deze gesprekken.

1. Opdrachten streekgericht bibliotheekbeleid

De provincies ondersteunen de idee uit het voorliggende voorstel van decreet om de opdrachten van het streekgericht bibliotheekbeleid niet langer expliciet vast te leggen. Ze nemen hoe dan ook hun volle verantwoordelijkheid op en geven hun beleid ten voordele van de openbare bibliotheken autonoom vorm. De decretale verplichting om minimaal 1,6 euro per inwoner te besteden voor het realiseren van dit beleid, blijft ongewijzigd.

De provincies leggen al enkele jaren een belangrijke prioriteit binnen hun bibliotheekbeleid, m.n. het ontwikkelen en aanbieden van provinciale bibliotheeksystemen. Ze zullen hun inspanningen op dit punt ten volle verderzetten. Daarnaast willen ze versterkt werk maken van het ondersteunen van structurele samenwerkingsverbanden tussen bibliotheken. Alle provincies zijn hiermee (in meer of mindere mate) al een tijd bezig. Deze twee prioriteiten sluiten perfect aan bij de missie van het provinciale beleidsniveau. De provincies kunnen zich dan ook aansluiten bij de voorgestelde aanpassing van artikel 13 van het decreet : “Elke provincie geeft autonoom invulling aan het streekgericht bibliotheekbeleid ter ondersteuning van de bibliotheekwerking in de provincie. Speciale aandacht wordt besteed aan de schaalvergroting van de bibliotheekwerking, door provinciale bibliotheeksystemen te ontwikkelen en aan te bieden en door structurele samenwerkingsverbanden tussen gemeenten te begeleiden, te stimuleren en te ondersteunen.”

Alhoewel dit niet expliciet in het decreet wordt vastgelegd, zullen de provinciebesturen bijzondere aandacht blijven besteden aan regionaal maatwerk, waarbij diensten en producten worden ontwikkeld en aangeboden, rekening houdend met de specifieke eigenschappen en behoeften van de streek. Verder zullen ze hun platformfunctie handhaven waarbij openbare bibliotheken de mogelijkheid krijgen om elkaar en anderen te ontmoeten voor uitwisseling van expertise en ervaring, taakafstemming en reflectie. Via het regionale consulentenschap zullen provincies blijven inspelen op noden die worden gedetecteerd en

bibliotheken een deskundig aanspreekpunt bieden. Verder zal het provinciale bibliotheekbeleid indien nodig ook een ankerfunctie opnemen voor de generieke modellen, diensten en producten die op landelijk niveau worden ontwikkeld door diverse expertisecentra en zullen ze de regionale vertaalslag en implementatie ervan naar de sector blijven verzorgen en instaan voor de doorstroming van de noden van de basis naar de landelijke expertisecentra. De provincies zullen met andere woorden hun inspanningen ten aanzien van de bibliotheken zeker niet terugschroeven of afbouwen.

De provincies zijn steeds vragende partij geweest voor een structurele interbestuurlijke dialoog met de Vlaamse overheid, waarbij afstemming en complementariteit tussen de beleidsintenties en -acties van de betrokken overheden wordt nagestreefd. Belangrijk daarbij is dat de Vlaamse overheid duidelijkheid schept over de rol en taken van Vlaamse steunpunten als VCOB en Cultuur Lokaal om te voorkomen dat verschillende overheidsniveau's met gelijkaardige taken bezig zijn (bijv. streekgerichte samenwerkingsprojecten).

De provincies zijn dan ook tevreden dat op deze vraag wordt ingegaan in de voorgestelde aanpassing van artikel 13 van het decreet: “De Vlaamse Regering organiseert twee keer per jaar een interbestuurlijk overleg om het Vlaamse en provinciale bibliotheekbeleid op elkaar af te stemmen.” De provincies drukken wel hun hoop uit dat deze dialoog mag uitmonden in een effectieve beleidscomplementariteit vanuit de specifieke eigenheid en opdracht van elk bestuursniveau.

2. Overgangsmaatregel subsidie 0,15 euro

De Vlaamse overheid voorziet voor elke gemeente een forfaitaire subsidie van 0,15 euro per inwoner ter ondersteuning van de participatie aan provinciale bibliotheeksystemen (PBS) (cf. aanpassing artikel 39). De provincies zijn zeer tevreden met dit initiatief vanuit hun overtuiging dat deelname aan het PBS een belangrijke stap is voor de noodzakelijke hervorming van de sector (schaalvergroting, innovatie, professionalisering). Naast de intrinsieke meerwaarden van het PBS, zal de Vlaamse incentive een belangrijke bijkomende stimulans zijn voor gemeentebesturen om toe te treden tot het project.

De overgangsmaatregel voor 2007 en 2008, die toestaat dat de subsidie ook kan aangewend worden voor de aanpassing van lokale bibliotheeksystemen n.a.v. de overname van gegevens uit OpenVlacc, dreigt echter contraproductief te werken aan de hoofddoelstelling van de subsidie, m.n. het stimuleren van deelname aan het PBS-project.

De provincies vinden het een legitieme doelstelling om bibliotheken, die nog niet op het PBS kunnen instappen (omdat het contract voor hun lokale systeem nog loopt, omdat het PBS slechts een beperkt aantal bibliotheken per jaar kan aansluiten, enz.) financieel te ondersteunen zodat ze – in afwachting van hun aansluiting op het PBS – hun lokale bibliotheeksysteem kunnen laten aanpassen om van de voordelen van het OpenVlacc project te genieten. De provincies zijn wel vragende partij om dit enkel toe te staan aan bibliotheken die zich principieel bereid verklaren voor toetreding tot het PBS. Zonder deze voorwaarde kunnen immers ook bibliotheken die niet willen instappen op het PBS gebruikmaken van de Vlaamse incentive om hun lokale systeem te moderniseren en zich te vergewissen nog vele jaren parallel aan het PBS te kunnen blijven functioneren. Hetzelfde geldt voor netwerken van bibliotheken die onder impuls van bepaalde leveranciers naast het PBS worden uitgebouwd. Ook zij zouden zonder bijkomende

voorwaarden van de overgangsmaatregel kunnen genieten.

Graag zijn de provincies bereid om samen met de Vlaamse overheid na te gaan welke modaliteiten er dienen vastgelegd voor de overgangsmaatregel, zodat deze op generlei wijze de hoofddoelstelling van de subsidie (m.n. stimulans voor deelname aan het PBS) kan ondermijnen.